

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันสังคมเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน สังคมมีการขยายตัวและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำเนินชีวิตของคนในสังคมอยู่ในยุคแห่งการสื่อสาร สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ถูกพัฒนาขึ้นมาอำนวยความสะดวกให้การติดต่อสื่อสารของมนุษย์รวดเร็ว เกิดความสะดวกสบาย ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารหรือสื่อมวลชนหลายประเภท อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ อาทิ โทรศัพท์ โทรสาร สายเคเบิล คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม ฯลฯ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ข่าวสารที่ต้องการติดต่อสื่อสารกันสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วทั่วทุกมุมโลก สื่อมวลชนจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ สภาวะแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจในสังคม

ในบรรดาสื่อมวลชนดังกล่าว สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ และก่อให้เกิดการตื่นตัวของประชาชน เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณลักษณะเด่นเหนือสื่ออื่น นับตั้งแต่ความแพร่หลายของโทรทัศน์ที่มีอยู่เกือบทุกหลังคาเรือน เพราะสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่ม เนื่องจากลักษณะเฉพาะของโทรทัศน์ที่แตกต่างจากสื่อประเภทอื่น คือ ผู้ชมสามารถได้เห็นภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกัน ผู้ชมจะเกิดความสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกิดการยอมรับและนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ และความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ สื่อโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมาก และในปัจจุบันนี้ มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีดาวเทียมมาใช้ในการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ ทำให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้กว้างไกลมากยิ่งขึ้น

การใช้สื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ การประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ มีอย่างแพร่หลาย ในด้านหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งทั้งกับสังคมและประเทศคือ การ

เสริมสร้างประชาธิปไตยผ่านทางสื่อมวลชน เนื่องจากสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มทุกพื้นที่ มีอิทธิพลต่อการกระตุ้นจิตสำนึกได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเร่งเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดกระแสผลักดันได้เป็นอย่างดี การใช้เทคนิคและวิธีการในการผลิตและการนำเสนอจึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนที่ละเอียดรอบคอบ มีเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างแนบเนียนเป็นที่น่าสนใจและน่าเชื่อถือ เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะจะเป็นกลไกสำคัญในการบ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศนั้น ๆ โดยถ้าประเทศใดเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศนั้นก็จะมีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปสื่อและการปฏิรูปการเมืองที่เกิดขึ้นจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

สืบเนื่องจากกระแสการปฏิรูปสื่อที่เกิดขึ้นภายหลังจากการปฏิรูปการเมืองหลังเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวเรื่องการปฏิรูปสื่อโดยสภาระหรือจุดมุ่งหมายสำคัญคือเรื่องสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนและประชาชนรวมถึงการปลดปล่อยสื่อออกจากการควบคุมดูแลของรัฐ รวมถึงการลดการแสวงหาผลประโยชน์ของบางกลุ่มคนในแวดวงสื่อมวลชน ดังนั้นแนวทางการปฏิรูปสื่อตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงมีหลักการที่สืบเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยเฉพาะในปัจจุบันมีกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

มาตรา 26 วรรค 1¹ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2543 ได้กำหนดถึงองค์ประกอบของเนื้อหาสาระแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และ

¹มาตรา 26 วรรค 1 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543

การอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะระดับชาติ โดยอย่างน้อยต้องครอบคลุมองค์ประกอบของเนื้อหาสาระ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
2. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
3. การเกษตรและการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ
4. ความมั่นคงของรัฐ
5. การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน
6. การกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน
7. การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่ และให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากแนวทางดังกล่าวทำให้มองเห็นว่า ในอนาคตการจัดทำแผนแม่บทกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่จะเกิดขึ้น ได้ให้ความสำคัญในการกำหนดเนื้อหาเรื่อง “การกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน” ด้วย ต่อมาได้มีการผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อเป็นการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กฤษฎีการในการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป เพื่อให้การจัดระบบสื่อภาครัฐ สื่อภาคเอกชนและสื่อชุมชนให้เป็นสื่อสาธารณะแท้จริง จึงได้เกิดพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ขึ้น

โดยในมาตรา 10 (1) (ค)² ได้กล่าวถึงใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม ที่ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้มีแนวทางที่สนับสนุนการกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชนด้วยเช่นกัน

²มาตรา 10 (1) (ค) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

จากเจตนารมณ์และเป้าหมายการปฏิรูปสื่อที่ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองและประชาธิปไตยมากขึ้น รวมทั้งให้สิทธิและเสรีภาพของสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนทางรัฐสภาในปัจจุบันยังมีค่อนข้างน้อย ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นการเลือกตั้งเป็นหลัก แต่หลังจากที่เลือกตั้งเข้ามาแล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการตรวจสอบ ติดตามเหตุการณ์สถานการณ์ และแนวความคิดทางการเมืองของประชาชนยังมีค่อนข้างน้อย

จากการปฏิรูปสื่อและการเมืองที่เกิดขึ้นดังกล่าว รัฐสภาในฐานะเป็นองค์กรหนึ่งที่เป็นตัวแทนของการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนมากยิ่งขึ้น หากจะพิจารณาอำนาจหน้าที่หลัก 3 ประการของรัฐสภา ได้แก่ อำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย อำนาจหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบ จะพบว่าการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาย่อมมีผลกระทบต่อประเทศชาติและประชาชนในทุกระดับ ดังนั้นประชาชนจึงควรมีโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาอย่างชัดเจน รัฐสภาจึงได้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสถานีโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น เพื่อเป็นสื่อกลาง และเวทีสาธารณะระหว่างการเมืองกับประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะและประเทศชาติ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชนให้เกิดขึ้น

จากข้อดีของสื่อโทรทัศน์ที่มีอิทธิพลสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์รัฐสภาขึ้นย่อมก่อให้เกิดผลประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน และสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั่วไปและในระดับท้องถิ่นให้เกิดขึ้นได้

สถานีโทรทัศน์รัฐสภา มีเป้าหมายหลักในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สาระความรู้ และข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กระบวนการทางด้านนิติบัญญัติ และกิจกรรมของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีการถ่ายทอดส่งผ่านดาวเทียม เพื่อเผยแพร่การประชุมรัฐสภา และถ่ายทอดรายการโทรทัศน์ของรัฐสภาที่ผลิตเพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทางคลื่น 87.5 เม็กกะเฮิร์ตซ์ มาเผยแพร่ผ่านดาวเทียม เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการรับชมให้ผู้ที่สนใจสามารถรับชมทั้งภาพและเสียงได้ทางโทรทัศน์

สถานีโทรทัศน์รัฐสภาเป็นสถานีโทรทัศน์ของฝ่ายนิติบัญญัติที่การควบคุมขึ้นตรงกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีการถ่ายทอดในระบบดาวเทียมโดยเข้าช่องสัญญาณ NBT 15 (National Broadcast of Thailand) ของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถรับชมได้จากจาก

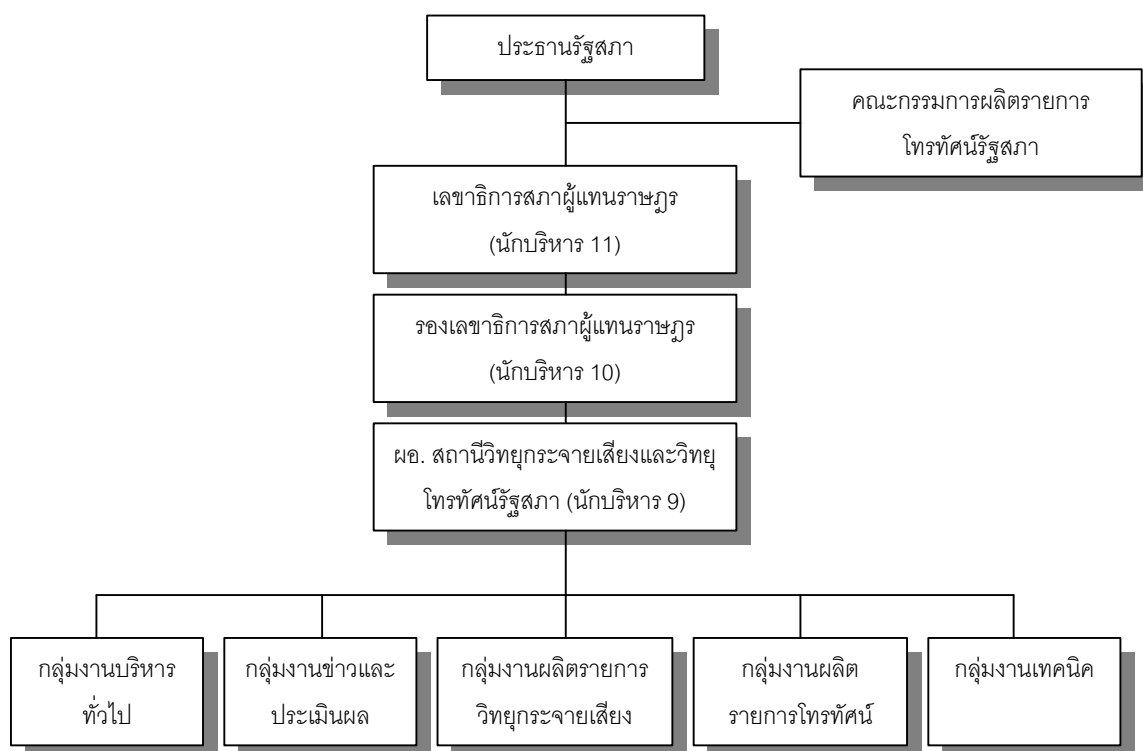
รับสัญญาณดาวเทียมระบบ KU-Band ดาวเทียมไทยคม 5 ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ออกอากาศในช่วงเวลา 8.00 – 13.00 นาฬิกา และ 18.00 – 22.00 นาฬิกา ทุกวันไม่มีวันหยุด โดยไม่มีโฆษณา รายการที่ผลิตออกอากาศมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเผยแพร่สาระความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง กิจกรรมของรัฐสภา การดำเนินการถ่ายทอดภาพและเสียงการประชุม สภาฯ ตลอดจนการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านประชาธิปไตย ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระหว่างสมาชิกรัฐสภากับประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง การปกครอง สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส รู้จักปกป้อง สิทธิเสรีภาพ และรักษาผลประโยชน์ของตนและประเทศชาติ

โครงสร้างการจําดองค์กรของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาเป็นหน่วยงานระดับสำนัก อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานรัฐสภาคอยดูแลด้านนโยบาย ภายในองค์กรมีการแบ่งส่วนราชการ ออกเป็น 5 กลุ่มงาน ดังนี้

1. กลุ่มงานบริหารทั่วไป
2. กลุ่มงานข่าวและประเมินผล
3. กลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง
4. กลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์
5. กลุ่มงานเทคนิค

แผนภูมิที่ 1.1

แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า การปฏิบัติงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภานั้น มิได้ขึ้นอยู่กับสายงานการบังคับบัญชาตามระเบียบราชการแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภาด้วย

ที่มาของโครงสร้างคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา มาจากการแต่งตั้งของประธานรัฐสภา ประกอบด้วยรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งเป็นประธานคณะกรรมการ และคณะกรรมการมีองค์ประกอบจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา ประกอบด้วย

1. กำหนดนโยบาย ควบคุมการบริหารรายการ และกำหนดรูปแบบในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

2. เผยแพร่สาระความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กระบวนการทางด้านนิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน กิจกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงาน

เลขาธิการวุฒิสภาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกรัฐสภากับประชาชนโดยผ่านทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ และให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควรแล้วรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ

สำหรับช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสมาชิกรัฐสภา ดังนั้นคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภาจึงหมดวาระลง และได้มีคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตามคำสั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ 2549/22 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2549 ทำหน้าที่แทน พบว่า กรรมการบริหารฯ มีทั้งสิ้น 16 คน ประกอบด้วยกรรมการจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 7 คน กรรมการที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานอื่น 1 คน (อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์) และกรรมการที่เป็นข้าราชการรัฐสภา 8 คน แบ่งออกเป็น เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 1 คน เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 1 คน รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 1 คน ข้าราชการระดับผู้อำนวยการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 4 คน และข้าราชการระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 1 คน³

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ประกอบด้วย

1. กำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
2. ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
3. ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และให้มีอำนาจตั้งอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการด้านต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควรและรายงานให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ

อย่างไรก็ตามแม้สถานีโทรทัศน์รัฐสภาจะเป็นสื่อของฝ่ายนิติบัญญัติ ที่กำกับดูแลด้านนโยบายจากฝ่ายการเมือง (รัฐสภา) แต่โดยโครงสร้างที่มีประธานรัฐสภาเป็นหัวหน้ากรรมการบริหาร ทำให้อาจมีข้อจำกัดในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารต่อสาธารณชนอยู่บ้าง ในเรื่องของเนื้อหาที่ต้องอิงกับฝ่ายการเมือง แม้ว่าฝ่ายบริหารงานรายการของสถานีฯ ทั้งหมดจะควบคุมดูแลโดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม

³ดูรายละเอียดใน ผนวก ก.

การดำเนินงานตามนโยบายของสถานีฯ ได้แสดงออกถึงบทบาทด้านต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาที่มีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านรายการและข่าว เน้นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กระบวนการทางด้านนิติบัญญัติ และกิจกรรมของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกรัฐสภากับประชาชน ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน และสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานในเบื้องต้นที่ผ่านมา สถานีโทรทัศน์รัฐสภาพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญดังนี้ คือ

1. เนื่องจากสถานีโทรทัศน์รัฐสภาเป็นหน่วยงานของราชการที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ดังนั้นจึงมีปัญหาที่สำคัญในด้านความชัดเจนของนโยบาย การบริหารการจัดการ โครงสร้างการบริหารงาน และงบประมาณการดำเนินการสถานี ทั้งค่าเช่าสัญญาณดาวเทียม ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

2. จากข้อจำกัดของสื่อประเภทดาวเทียม ทั้งด้านการเช่าช่องสัญญาณ และด้านการรับชมรายการต่าง ๆ ของโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม จะต้องมีการติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียม เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม (Receiver) จึงจะสามารถรับชมรายการต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดผ่านทางดาวเทียมได้ จึงเป็นปัญหาในการรับชมของประชาชนทั่วไป ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม แตกต่างจากการชมรายการโทรทัศน์ปกติแบบ Free TV ทั่วไป ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้

3. ปัญหาอีกด้านหนึ่งของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาคือ รูปแบบและเนื้อหาในการผลิตรายการที่เหมาะสม ถึงแม้ว่าจะมีการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภา และรายการโทรทัศน์รัฐสภาที่ผลิตขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการเผยแพร่ประชาธิปไตย และการประชาสัมพันธ์บทบาทภารกิจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

ด้วยเหตุนี้ นโยบายและขอบเขตการดำเนินการภายใต้โครงสร้างและการบริหาร การจัดการสถานีโทรทัศน์รัฐสภาปัจจุบัน จึงเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษามีความสนใจในแง่ของการบริหาร การจัดการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อนำผลการศึกษามาพิจารณาวางแผน ปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพ

และการนำเสนอรายการต่าง ๆ ของระบบโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และเพื่อประโยชน์ต่อทางราชการ ตลอดจนภาพลักษณ์ที่ดีของรัฐสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อไป

ปัญหานำวิจัย

1. นโยบาย การบริหารการจัดการและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาควรเป็นเช่นไร
2. บทบาทในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาต่อความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนควรเป็นอย่างไร
3. สภาพปัญหา อุปสรรคในการบริหารการจัดการ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษานโยบาย การบริหารการจัดการและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา
2. เพื่อศึกษาบทบาทในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาต่อความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคในการบริหารการจัดการ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษานโยบาย การบริหารการจัดการและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะเป็นสื่อของฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้เพื่อการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งข้อมูลวิจัยมาจากการวิจัยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ และรายงานการประชุม ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การแสดงความคิดเห็นและวิสัยทัศน์จากตัวแทนฝ่ายการเมือง

กรรมการบริหารสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์รัฐสภา นักวิชาการด้าน นิเทศศาสตร์และด้านรัฐศาสตร์ และกลุ่มตัวแทนภาคประชาชน เพื่อศึกษาถึงโครงสร้าง นโยบาย การบริหารการจัดการสถานี รูปแบบ และเนื้อหาของรายการที่น่าเสนอ เทคโนโลยีในการนำเสนอ รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในปัจจุบัน และ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และพัฒนาต่อไปในอนาคต กำหนดระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ เดือน สิงหาคม พ.ศ.2550 จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2551 รวมเป็นเวลา 9 เดือน

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการ (Process) ของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organization) การสั่งการ (Leading) และการควบคุม (Controlling) การกำหนด ทิศทางการดำเนินการ โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมและให้สมาชิกในองค์การได้มีส่วนร่วม มีการกำหนดกลยุทธ์ วิธีการ และแนวทางปฏิบัติ และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายขององค์การต่อไป

สถานีโทรทัศน์รัฐสภา หมายถึง สถานีโทรทัศน์ที่ใช้ระบบส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม ทางช่องสัญญาณ NBT 15 (National Broadcast of Thailand) ของกรมประชาสัมพันธ์ อยู่ภายใต้ การบริหารจัดการ การดำเนินงานของรัฐสภา มีภารกิจหลักคือ การถ่ายทอดการประชุมสภา ผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา รวมถึงการเผยแพร่กิจกรรม ต่าง ๆ ของรัฐสภา และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลได้รับข้อเท็จจริงต่าง ๆ และ ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและกระบวนการทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย และความเข้าใจทาง การเมืองของผู้รับชมรายการของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการทาง การเมืองและ สถานการณ์ทางการเมือง รวมทั้ง องค์ประกอบที่จำเป็นต่าง ๆ ในทางการเมือง ทั้งหลาย เช่น โครงสร้างองค์กร สภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา การเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมือง การปฏิรูปทางการเมือง การปกครอง ด้สิทธิ และอุดมการณ์ทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำ การใด ๆ อันเป็นการเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองตามวิถีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ กำหนดให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการปกครอง และบริหารบ้านเมืองในฐานะเจ้าของประเทศ โดยที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้จะครอบคลุมตั้งแต่ระดับของการพูดคุยแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ไปจนถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการทางการเมืองตามความสมัครใจของบุคคล

สถานีโทรทัศน์รัฐสภาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง สถานีโทรทัศน์รัฐสภาสามารถดำเนินงานตามภารกิจหลัก คือ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ให้ผู้รับชมได้รับข้อเท็จจริงต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับการเมืองและกระบวนการทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย และความเข้าใจทางการเมืองในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองตามวิถีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้จะครอบคลุมตั้งแต่ระดับของการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ไปจนถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการทางการเมืองตามความสมัครใจของผู้รับชมรายการของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา และการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา
2. เพื่อให้ทราบถึงนโยบาย การบริหารการจัดการและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาในปัจจุบัน
3. เพื่อให้ทราบถึงบทบาทในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาต่อความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
4. เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหา อุปสรรค ในการบริหารการจัดการ และการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา
5. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา